

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Collegium Universi Juris Canonici

Engel, Ludwig
Salisburgi, 1693

Privilegium VIII. Monasteria gaudent immunitate locali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61596)

ralem communicationem privilegiorum cum ejusmodi privilegiatis Ordinibus communicent etiam in specie privilegium exemptionis à solutione decimarum tradidi in *Lib. III. Decret. Tit. de Decimis §. 2. n. 45.* ubi dixi id regulariter negandum, eò quòd exemptio à decimis propter præjudicium Parochorum sit difficilis & non comprehendatur in generali concessione *arg. c. qui ad agendum de Procurat. in 6. ep. c. nuper de Decimis.* Dico tamen regulariter. Nam si communicatio exprimat aliqua præjudicialia privilegia saltem in genere, vel adfir talis amplitudo verborum, ut significet mentem communicantis se extendere ad omnia, præsertim si habeat annexam clausulam: *quorum tenores &c.* atque Monasteria habens communicationem, sustineat multos labores in Ecclesia prædicando, docendo, & Sacramenta ministrando, his inquam accedentibus circumstantijs dicendum est, in generali communicatione Privilegiorum etiam Privilegium immunitatis à solvendis decimis comprehendendi. Pasqual. ad Laur. De Franch. de contro. inter Episc. & Reg. p. 2. q. 72. n. 10. & seqq.

ADNOTATIO.

Videbitur fortassis huic privilegio derogatum per *c. nuper de Decim.* aut per *c. i. in fin. v. s.* verum in *d. c. nuper.* capium tollitur privilegium, quod Cisterciensibus competebar, ne de quibusvis possessionibus, non tantum *Novatilibus* si eas propriis sumptibus excolerent, teneantur decimas dare. In *c. i. de v. s.* advertit Gl. quòd ibi Pontif. loquitur de fratribus Templaris & Hierosolimitanis, qui sunt Laici sine ordine Clericali, ut solvant decimas, non quibusunque Parochis, sed quodammodo sibi ipsis, seu Clericis sui Ordinis.

PRIVILEGIUM VII.

In Monasterijs potest quilibet sibi aut suæ familie eligere Sepulturam.

1. Hodie hoc Privilegium etiam alijs Ecclesijs communicatum est.
2. Quid debeatur Parocho ex his, quæ Monasterio occasione funus obveniunt.

Ante Decretalem Bonif. VIII. quæ habetur in *c. 2. de Sepulcr. in 6.* poterat hoc asserum inter specialia Monasteriorum Privilegia melius, quam hodie computari. Etenim de Jure antiquo pluribus placuit, neminem posse dimissâ Ecclesiâ suâ Parochiali aibi eligere Sepulturam, nisi in loco Religioso seu Monasterio, ubi crebrius divina Officia celebrantur, sicut insinuat textus in *d. c. 2.* & notat Glossa ibidem, * At verò hodie Bonif. VIII. concessit, ut in qualibet Ecclesia etiam minus Religiosa electio sepulcræ valida censatur.

Præterea licet de jure debeatur Parocho portio Canonica, id est, tertia vel quarta pars eorum, quæ à defuncto obveniunt loco electæ sepulcræ, *c. 4. cum super. c. certificari, c. in nostra de Sepulcr.* Specialiter tamen excipitur in *c. fin. de Testam.* quòd non sit solvenda portio Canonica de his, quæ in specie pro fabrica Ecclesiæ, pro ornamentis, luminaribus, anniversario, septimo, vigesimo, trigesimo die, sive aliis ad perpetuum cultum divinum legantur. Imo per particularia privilegia & locorum consuetudines multa Monasteria vel nullam omnino portionem Canonica, vel non nisi de funeralibus propriè dictis (quæ scilicet in eodem die cum funere deferuntur, uti sunt candelæ, pannus, oblationes &c.) exsolvunt, prout hæc & plura circa jus eligendi sepulturam retuli in *Lib. III. Decretal. Tit. de Sepulcris.*

PRIVILEGIUM VIII.
Monasteria gaudent immunitate locali.

1. Quid sit immunitas localis.
2. Privilegia data Ecclesijs competunt etiam alijs pii loci.
3. Omnes malefactores regulariter defenduntur hac immunitate, sunt tamen quidam excepti.
4. Hac immunitas est tantum Juris humani.
5. In hac immunitatis materia prævalent SS. Canonibus legibus Civ.
6. Consuetudo etiam attendenda est.
7. Asylum competit etiam Ecclesijs non consecratis, pollutis, aut interdictis.
8. An ad amittendum asylum conjunctim requiratur

(B 3)

quiritur, deliquisse in Ecclesia & simul spe immunitatis?

9. Plura notabilia circa delinquentes in vel penes Ecclesias.
10. Duellantes an gaudeant immunitate.
11. Ecclesia non eripit jam vinculum in libertatem si per eam ducatur, conservat tamen profugum ex vinculis.
12. Notabilis exceptio à regula: spoliatus est ante omnia restituendus.
13. Clerici & Religiosi an gaudeant immunitate?
14. Quid de hæreticis & gentilibus?
15. Quid de excommunicato.
16. Unde desumenda sint alimenta pro fugientibus ad Ecclesiam?
17. An liceat circa Ecclesiam, in qua reus latet, Judici seculari ponere custodiam militarem.
18. An à Judice seculari possit puniri reus violentè abstractus aut expulsus?
19. Qualiter procedendum cum indignis hac immunitate?
20. Poena violantium immunitatem localem.

Immunitas ista nihil est aliud, quam Jus Asyli competens malefactoribus ad Ecclesiam confugientibus, ut inde per Judices abstrahi & poena corporali affligi non possint, sed eorum poena debeat in Ecclesiasticam commutari.

2 Licet verò hoc privilegium principaliter Ecclesiis datum sit, tamen etiam ad ipsa septa Monasterii ex communi sententia DD. extenditur, sicut & ad hospitalia & alia pia loca cum auctoritate Episcopi erecta; quia regulariter omnia privilegia Ecclesiarum data etiam talibus locis communicantur. in L. omnia C. de Episc. & Cler.

3 Porò cum hæc materia sit quotidiana & practica, examinabimus prolixius.

Pro certo imprimis tenendum est, quòd omnes regulariter malefactores, qui non specialiter sacris canonibus excipiuntur, hac immunitate gaudeant, ut inde abstrahi, & poena ordinariâ puniri non possint, sed eorum poena sit in aliam Ecclesiasticam commutanda c. inter alia de Immunit. Ecclesiast. Ceterum tamen etiam est ab hoc Privilegio immunitatis & Asyli Ecclesiastici exceptos esse publicos latrones & nocturnos depopulatores agrorum, qui scilicet publicas vias oblidunt, & transeuntibus ex proposito insidiantur, aut nocturno tempore se-

getes in agris devastant & depopulant. L. 1. inter alia. Item illi qui spe immunitatis in ipsa Ecclesia vel ejus Cœmiterio mulieribus atrociorum, aut homicidia committunt, sicut adnotat. Præterea ex jure novo videlicet Bullæ Gregor. XIV. incip. Cum alia 7. constitutum est, quòd rei in crimine hæretici vel læci Mysterii, item assassini vel quicumque hominem graviter & perfidias (id est, veneno à tergo, herede aut aliâs nihil mali metuentes) occiderint, immunitate Ecclesiastica priventur. Unde per Bullam Gregor. constitutionem decessit illa commutatio, quæ ex jure veteri de homicidio procedit, an tollat immunitatem, fuit diu controversa agitata, & cum illa confonata, L. de homicid. Et his verò certioribus præmissis

Dubitatur I. Cujus Juris sit Asylum Ecclesiarum; Naturalis vel divini, an ponat humanæ positivi, ac proinde an contrario iuramento vel consuetudine mutari possit: ut esse jus humanum licet enim in Jure divino & naturali perceptorum sit. Deum colendum & locis sacris reverentiam exhibendam, non tamen inde ad immunitatem reus præstandam inferatur, cum & contra eum minima coercenda esse omni jure naturali & positivo statutum sit. Item licet etiam in lege veteris Testamenti civitates refugii constitutæ essent. Exod. 21. N. 35. & Deut. 4. cap. illæ tamen civitates potissimum tantum illis, qui præter intentionem delictum perpetrarent, patebant, ut ait rex. S. Script. apparet, & leges veteris Testamenti quæ morales non erant, sed tantum ceremoniales & judiciales per adventum Christi expulsi censentur c. translatio. De consuet. 7. in Di. l. rif. post part.

Quamvis autem circa hæc immunitatem tantum Jus Canon. sed & civiles Constitutiones habeantur ut tit. C. de his qui ad Ecclesias. Item qui ad statuas confug. ut & Nov. 117. c. 1. Si tamen inter LL. & Canones contrarietas inveniatur, etiam in foro seculari Canonis observare oportet, quia ad S. Pontif. & Judices Ecclesiasticos spectat ea decidere, quæ ad Ecclesiasticorum que reverentiam & jura pertinent. Corr. var. rej. lib. 2. c. 20. n. 1.

Hinc est, quòd licet in c. Nov. 117. Raptores Virginum, adulteri & homicidæ quicumque immunitate priventur; id tamen observari in Jure Canon. dispositione non procedat, ubi veritas

Specialiter exceptos omnes reliqui gaudere immunitate dicuntur quantumcumque gravia delicta perpetraverint. *cap. inter alia. 6. & ibi Gl. De Imm. Eccles. Clar. lib. 1. sent. c. 30. n. 9.* Consuetudinem etiam in hac Immunitatis materia observandum esse recte monet *Cov. d. l. n. 4.* licet eandem notabiliter restringeret; tum quod non sit Juris naturalis, aut divini, ut dictum: tum etiam quod hæc Immunitas non sit valde favorabilis, sed potius strictæ interpretationis ne, scelera maneant impunita & homines tantò audacius delinquant. Quare quod de Jure certum est, non tantum ipsas Ecclesias, sed etiam atqum in Majoribus Ecclesijs ad 40. passus, in minoribus capellis ad 30. circum circa immunitatem habere, sicut antiquitus, 17. *cap. 4. de consuetudine vix alicubi observatur, Zerola in Prax. Ep. p. 1. v. Immunitas §. 2.*

7 Dubitatur II. An etiã Ecclesiæ non consecrata, polluta, vel interdicta habeant hoc privilegium? Affirmamus; quia non ideo minus sunt pia loca ad cultum divinum erecta, & pollutio vel interdictum non provenit ex culpa Ecclesiæ sed aliorum. *cap. Eccles. 9. de Immun. Host. in sum. cod. tit. n. 9.*

8 Dubitatur III. An qui in Ecclesia delinquit, sed absque spe Immunitatis, sortassis ex iuxta casu ibidem oborta, vel è contra qui extra Ecclesiam delinquit, sed spe immunitatis studio facinus prope Ecclesiam perpetrans, quò citius ad eam confugere possit, gaudeat immunitate, adeòque copulativè requiratur, ut delictum in Ecclesia fiat, & simul spe immunitatis? Respondet, quamvis nonnulli existiment S. Pontificem in *cap. fin. b. 1.* illis tantum denegare immunitatem, qui conjunctim & in Ecclesia delinquant & spe immunitatis faciunt. Verius tamen est, etiam alterutrum ex his sufficere nec defendi eum, qui vel in Ecclesia cogitans de Immunitate, vel extra ead spe immunitatis de eum intentione confugiendi ad eandem crimen admisit. Etenim fundamentum denegationis immunitatis in istis casibus illud est, quòd indignus censetur defensione Ecclesiæ, qui Ecclesiam offendit, prout frustra legis auxilium invocat, qui committit in legem, *c. quia frustra. de Rjur.* Et privilegium meretur amittere, qui privilegio abutitur, & sub ejus prætextu delinquit, *c. Privilegium 11. q. 2. quod sanè fundamen-*

tum in utroque jam recensito casu locum habere nemo est qui non facile deprehendat.

Uterius hic quædam breviter subnotanda sunt. I. quæ de homicidio in Ecclesia commisso dicuntur, tantum exempli causa dicuntur, idemque est de furtis, adulterijs, alijsque delictis gravibus, ex quibus loco sacro specialis irreverentia inferitur. II. qui in una Ecclesia delinquit, non defendetur tamen ad aliam confugiat, quia qui unam Ecclesiam contemnit & offendit, omnes offendit censetur. III. qui unum tantum delictum in Ecclesia, extra eam plura alia committit, absolute extrahi & pro omnibus puniri poterit, quia ex quo semel in Ecclesia delinquit, indignum se reddidit Ecclesiæ defensione. IV. Ecclesiæ fecisse irreverentiam & propterea indignus stylo etiam ille censetur, qui vel in Ecclesia existens alium foris stantem, vel è converso, qui foris stans aliquem in Ecclesia occidit; quia utroque casu delictum in Ecclesia factum intelligitur, priori quoad inchoationem (sufficit enim ut delictum dicatur in loco factum, si ibidem saltem initium accepit *L. 1. C. ubi de Crim. ag. ep.*) posteriori quoad consummationem. V. Nec ille gaudebit immunitate qui aliquem existentem intra Ecclesiam per vim, vel dolum extraxerit, & foris occiderit vel mutilaverit, cum enim puniri in eo quis debeat, in quo delinquit, merito iste, qui alterum immunitate Ecclesiæ privavit, eadem quoque carere debet. De hisce porò notatis licet textus apertos non habeamus, nihilominus cum Immunitas Ecclesiastica non sit extendenda, ne facinorosi evadant impunes, sufficit nobis ratio quæ animam legis est, & ille cumulus Authorum citatus à Barb. *Juris Eccl. V. lib. 2. c. 7. n. 10. & segg.*

Dubitatur IV. Utrum qui in duello alterum occidit gaudeat immunitate? Negativa, quæ non quidem ex verbis sed mente legis desumitur, probabilior videtur cum *Bab. eodem c. 3. n. 101.* Si enim etiam eadaver occisi in duello Ecclesia non recipit jux. *Trid. Sess. 25. de Reform. c. 19.* quis credat ipsi occidentibus in Ecclesia refugium præstari. Sed hæc de Duello proprie dicto & in jure damnato accipienda sunt, quando testis alter alterum ad certum tempus, locum & delictum cum armis mortiferis, & ordinatio vice periculo invitatur, non verò de rixa vel aggressione.

subito in domo vel platea facta, in qua si alter alterum occiderit, & ad Ecclesiam confugerit, ab ea immunis servabitur.

II Dubitatur V. An qui jam victus & ligatus per Cæmeterium aut Ecclesiam ducitur, possit proclamare ad Immunitatem, ut ibidem vinculis exsolvi, & liber dimitti debeat?

Affirmativam se aliquando vidisse in Praxi ait Cassianus in *consuetudines Burgundia rubr. 2. §. 5. n. 121.* Negativa tamen communior & iuri conformior est: quia talis non avellitur proprio violenter ab Ecclesia, cum nunquam in eadem liber aut sui juris fuerit; neque enim hoc alicubi constitutum reperimus, quod Ecclesia de novo in libertatem eripiat, sed tantum quod in ea existentem conservet. *Cov. loc. sup. tit. n. 17. Host. in sum. b. 3. n. 11.* prout in simili qui ad Sacerdotem portantem Eucharistiam confugit, ibidem immunitatem reperit, non autem is, ad quem Eucharistia in carcere deferretur. Verum aliter se res habet, si quis perrupto carcere elapsus ad Ecclesiam confugiat, talis enim jam se recipit in libertatem, in qua per Ecclesiam defenditur, ut rectè observat *Cov. d. n. 12.*

12 Sed dices, talis profugus spoliavit Judicem suâ presentia, ergo debet ipsi restitui, juxta regulam quod spoliatus sit ante omnia restituendus, & ad hanc regulam præter alias limitationes quas in *Lib. 11. in Tit. de Restit. spol.* tradidimus etiam istam addi posse: quod restitutio spoliati non fiat, quando agitur de periculo vitæ vel membrorum & *litteras in fin. de Rest. spol.* Consuetudine tamen in quibusdam locis contrarium practici asserunt. Cassian. n. 117. Consuetudinem autem plerumque valere in materia immunitatis jam in antecedentibus monui.

13 Dubitatur VI. An Clerici & Religiosi delinquentes & ad Ecclesiam confugientes per Judices Ecclesiasticos extrahi valeant pro merito puniendi. Censeo distinguendum inter poenam Clerico vel Religioso delinquenti infligendam. Etenim si agatur de poena mortis Ecclesiasticâ, quæ potius correctionem sapiat quam vindictam in foro externo secleris debitam, utique immunitas Ecclesiastica nihil suffragabitur, quia non fuit intentio Sum. Pontif. per immunitatem Ecclesiasticam tollere motum correctionem, sicut etiam Laici ad Ecclesias confugientes poenam Ecclesiasticam non

vadunt. Si vero agatur de poena proprio dicitur vindictiva, ut si Clericus torquent, degrediat, et Curie seculari tradatur, vel ad interitus ut proptus carceres condemnari debere, etiam tunc quare Clericus debeat esse detentus continetur, quàm Laicus, cum tamen Ecclesia multo magis debeat tenere Clericos tanquam filios locorum ad dictos & quorum curam specialiter tenent, dummodo cetera sint paria, ut solentur, quod Clericus committit ab immunitate, eorum vel in Ecclesia aut Monasterio receperunt immunitatis commissum non sit.

Dubitatur VII. An etiam heretici Gentilium ac Judæi gaudeant immunitate? Negativam quæ indigni censentur, ut ab Ecclesia communitur, qui eandem continentur, Panos, in 4. d. n. 2. *Cov. d. c. 20. n. 11.* nisi parati fuerint locum ad de fidem amplecti.

Dubitatur VIII. An excommunicatus occidens aut multas Clericum gaudeat immunitate? Affirmativa adeo communi est, ut DD, quos magno numero referit Barb. l. 2. §. 1. ut vix sit repente dissensientem, sed quod excommunicatus non directè contemnitur, Ecclesiam aliunde aperte excommunicatio immunitate non habeatur.

Verum ceditur tantorum DD. ambigunt non rationi; videtur enim nobis factum contrarium urgere, quod non sit verissime, immunitas fendi ab Ecclesiis, qui vivus & mortuus excommunicatus est. Prout supra etiam de Duellante diximus.

Dubitatur IX. Quis debeat prætere aliam confugiendi ad Ecclesiam, & quod ceterum de praxi quorundam Judicum qui interdum circa templum ponunt, nec quidem ad alimentis admittunt, & Alimenta pariter & facultatibus ipsius rei confugientis ad Ecclesiam vel Propinquorum ejus, qui ipsi ex humilitate naturali subvenire tenentur, defraudantur se: ijs vero deficientibus reliqui Christiani a Concione vel alio modo commoneant, ut sciant se teneri ex lege Charitatis extorqueant digenti subsidium prestare, quod facilius vellet id Charitatis officium facere, & hinc sic facere debet, ut pote que 3. *Ammos. 4. teste in c. annu. 12. q. 2.* aurum habet, non ut servet, sed ut erogat & subveniat in necessitatibus.

17. Quoniam ad custodiam militarem quæ per Indices sæculares solet circumdari Ecclesia, dicendum est, non licere quidem per talem custodiam impedire alimenta reo administranda, quia hoc modo reus per indirectum ex Ecclesia extraheretur vel in ea occideretur, & ita immunitas eluderetur: non tamen esse reprobandum, si propterea Custodes circa templum ponantur, ne reus planè effugiat, & iniponis evadat: nam immunitas Ecclesiarum coheret loco nec prohibet Iudicem sæcularem extra Ecclesiam ubicunque insidiari facinorosis, neque etiam reum confugientem ad Ecclesiam omninò à pœna liberat, sed tantum tuetur, ne in ipsa Ecclesia damnum patiatur.

18. Dubitatur X. An Iudex sæcularis possit punire illum, quem vel ipsi Rectores Ecclesiarum injustè expulerunt, vel licitores in Ecclesiam intrantes per violentiam abstraxerunt? R. ad utrumque negativè, quia neque Rectores Ecclesiarum, neque Iudex aut Ministri ejus possunt reum ad Ecclesiam confugientem jure immunitatis jam quæsito private jux notam I. Regulam, quod *ius suum nemini sine sua culpa auferendum sit*. habebit proinde hic locum alia regula, quod *spoliatus sit ante omninò restituendus, ut rectè docet Iul. Clarus lib. 5. sent. c. 30. n. 1.*

19. Sed quæres, quid faciendum, si reus ad Ecclesiam confugiens sit ex illis, qui immunitate Ecclesiastica indigni consentunt? R. Hic iterum attendendam esse Bullam Gregorij XIV. quæ incipit: *Cum aliàs etc.* Ubi Pontifex constituit, ut hoc casu Iudex sæcularis reum ab Ecclesia extrahere valeat, requirendam esse licentiam Episcopi vel ejusdem Vicarij, qui aliquam Personam Ecclesiasticam, quæ capturæ cum minimo tumultu faciendæ interstet, deputare debeat, nec inferiorum Prelatorum licentiam sufficere, & multò minus ipsum sæcularem Iudicem propria authoritate Ecclesiam ad capiendum reum ingredi posse, nisi Episcopus debitè requisitus licentiam injustè denegaret. Præterea ordinavit Pontif. in eadem Bulla, ut post capturam reus non immediatè ad Curiam sæcularem sed Ecclesiasticam ejusque carcerem sub custodia tamen, si opus fuerit, sæculari duci debeat, atque ibidem per Iudicem Ecclesiasticum inquiri, an revera crimen ab immunitate exceptum commiserit, quo comperto tunc demum sæculari Iudici plene tradendus erit.

Postremò non erat omitendum varias in jure pœnas esse constitutas in eos, qui immunitatem localem violant injustè abripiendo reos ad Ecclesias confugientes. Prima talis pœna de Iure Civili est, ut violator immunitatis tanquam reus læsæ majestatis ultimo supplicio puniatur. L. 1. §. 1. *presenti C. de his qui ad Eccl. confug.* Secunda est pecuniaria, ut Episcopo 900. solidi sive aurei pro mul. 2. a solvantur. *si quis contumax.* 17. §. 4. Tertia ut violator immunitatis Ecclesiasticæ immunitate non gaudet. Quarta publica poenitentia Ecclesiastica arbitrio Episcopi taxanda. *d. cap. si quis.* Quinta demum Excommunicatio quæ ex constitutione Greg. XIV. ipso facto incurritur, eamque inter reſervatas S. Pontifici numerat Quaranta in sum. Bull. V. *Cajus refer. vari. pag. mibi 203.*

PRIVILEGIUM IX.

Faciens professionem in Monasterio, sine præcedenti dispositione, hoc ipso omnia sua censetur transtulisse in Monasterium.

1. Bona feudalia, fideicommissa, & emphiteusis transeunt in Monasterium ad vitam Religiosi.
2. Propter professionem vasalli aut emphyteuta non petitur renovatio investitura, nec restitatur laudemium.
3. Usufructus qua ratione transeat in Monasterium.
4. Disponens ante professionem an teneatur adhibere solemnitates Iuru Civ.
5. Sententia negativa non est favorabilis Monasterijs, propterea distinguitur inter eum qui in Novitiatu disponit, & eum qui prius.
6. Dispositio ingredientis an confirmetur professione vel morte naturali.
7. Suspendimus iudicium in questionibus sequentibus valde dubijs, Monasterijs tamen aut secularibus præjudicabilius.
8. Iudici incumbit favorem Religionis attendere, aut saltem in dubijs litibus transactionem procurare.
9. An filio debeat legitima vivo Patre Religionem professore?

(C)

10. Quia